

I. RÈGIM JURÍDIC

SOCIETAT MERCANTIL

1. QUÈ ÉS?

És una associació voluntària de persones físiques o jurídiques que, a través d'un contracte mercantil, aporten capital per col·laborar en l'explotació d'una activitat empresarial o professional.

La societat pot adoptar la forma de **societat anònima** (SA) o de **societat de responsabilitat limitada** (SL). Qualsevol d'elles pot estar constituïda per un soci (societat unipersonal) o més.

Aquestes societats tenen personalitat jurídica pròpia, diferenciada de la del soci o socis que la integren, a partir de la seva inscripció al Registre de Societats.

2. CAPITAL SOCIAL

El capital social mínim de la societat de responsabilitat limitada és de **3.000 €** i el de la societat anònima és de **60.000 €**

3. RESPONSABILITAT DELS SOCIS

Els socis només responen dels deutes que tingui l'empresa en el límit del valor de les seves aportacions o participacions en la societat i no responen amb el seu patrimoni individual, sempre i quan la societat estigui inscrita al Registre de Societats, ja que sinó els socis respondran també amb el seu patrimoni personal.

4. DOMICILI SOCIAL

Les societats andorranes han de tenir el domicili social dins del territori del Principat d'Andorra.

5. COM S'ADMINISTRA UNA SOCIETAT?

La junta general de socis és l'òrgan sobirà de la societat i pren acords sobre les qüestions més importants de la vida social (modificació d'estatuts, aprovació dels comptes anuals, aplicació del resultat de l'exercici, nomenament i revocació dels administradors, transformació, fusió, escissió, extinció de la societat, etc.). Els acords es prenen per majoria de capital (que, com a mínim, ha de significar un terç del capital social).

La Junta General nomenarà i determinarà el sistema d'administració ordinària de la societat:

- Administrador únic.
- Administradors conjunts (actuació mancomunada).
- Administradors solidaris (actuació individual).
- Consell d'Administració (actuació col·legiada).

A la societat unipersonal les competències de la junta general les assumeix el soci únic.

6. PROCÉS DE CONSTITUCIÓ D'UNA SOCIETAT MERCANTIL

- **Sol·licitud de reserva de denominació social** al Govern, certificació que tindrà una caducitat de 12 mesos a partir de la seva expedició i produirà, durant la seva vigència, una reserva de denominació a favor dels futurs atorgants de l'escriptura (5,36 €).
- **Sol·licitud a Govern d'autorització d'inversió estrangera**, per inversions estrangeres amb una participació superior al 10% del capital social.
- **Escriptura pública**. Per a constituir la societat, s'atorga l'escriptura pública de constitució de la societat davant d'un notari andorrà.
- Per la inscripció d'una societat limitada s'ha de pagar **957,77€** i una taxa anyal de **801,70 €** (si no té autorització d'activitat comercial, veure apartat III.A.1 d'aquest document). En el cas d'una societat anònima s'ha de pagar per la inscripció **1.394,76€** i una taxa anyal de **881,30 €** (si no té autorització d'activitat comercial, veure apartat III.A.1 d'aquest document).
- **Inscripció**. La inscripció al Registre és obligatòria i la societat adquirirà personalitat jurídica des de la seva inscripció.

Les societats que exerceixin una activitat comercial, industrial o de serveis s'han d'inscriure al Registre de Comerç i Indústria.

EMPRESARI INDIVIDUAL

1. QUI ÉS?

És una persona física major d'edat, amb lliure disposició dels seus béns, que exerceix en nom propi, una activitat empresarial de forma habitual.

Els menors d'edat i els incapacitats poden exercir el comerç mitjançant els seus guardadors o representants legals.

Els drets econòmics de les persones físiques estrangeres que vulguin dur a terme una activitat econòmica al Principat d'Andorra s'adquireixen amb l'obtenció de la residència al Principat.

2. QUINA RESPONSABILITAT TÉ?

L'empresari individual respon amb tots els seus béns presents i futurs dels deutes de l'empresa. No existeix separació entre el patrimoni de l'empresa i el particular.

En cas de matrimoni, els béns del cònjuge poden quedar afectats segons quin sigui el règim econòmic matrimonial.

II. AUTORITZACIONS ADMINISTRATIVES PER L'EXERCICI D'ACTIVITATS COMERCIALS, INDUSTRIALS O DE SERVEIS

1. Reserva al Comú, del nom comercial.

2. Autorització comunal: tota persona física que vol exercir una activitat comercial, industrial o de serveis necessita una autorització de la corporació local on s'estableixi.

També precisen d'autorització comunal el tancament, la modificació d'activitat econòmica, el canvi de titular d'establiment i el canvi de nom d'aquest.

3. Autorització governamental: el Comú corresponent tramet directament la sol·licitud al Registre de Comerç i Indústria. Són objecte d'inscripció al registre les circumstàncies ja descrites per l'autorització d'obertura d'establiment comercial, industrial o de serveis davant les corporacions locals.

Per a obtenir l'autorització governamental, els titulars que la sol·licitin han d'informar-se prèviament, als respectius departaments de Govern, dels requisits en matèria sanitària, mediambiental, d'accessibilitat, etc. que els seus establiments hagin de complir, a fi i efecte que l'autorització governamental els hi sigui concedida. El cost de cada alta del Registre de Comerç i Indústria és de 201,53€.

III. RÈGIM FISCAL

A. IMPOSTOS I TAXES DE GOVERN

1. TAXA SOBRE EL REGISTRE DE TITULARS D'ACTIVITATS ECONÒMIQUES

Constitueix el fet generador d'aquesta taxa la inscripció i la permanència en el Registre de Titulars d'Activitats Econòmiques, el qual està integrat pel Registre de Societats Mercantils, el Registre de Comerç i Indústria i el Registre de Professions Liberals.

L'empresari individual o la societat mercantil que exerceix una activitat comercial ha d'inscriure's en el Registre de Comerç i Indústria, havent de satisfer una quota anual per cada registre de comerç autoritzat de **201,80 €**

Si es tracta de societats patrimonials (familiars) o d'altres que no desenvolupen cap activitat al Principat, no necessiten inscriure's en el Registre de Comerç i Indústria i han de pagar la quota anual corresponent al Registre de Societats, que és de **881,30 €** si son societats anònimes o **801,70 €** si són societats limitades.

Les societats mercantils han de satisfer una taxa en el moment d'inscriure la societat en el Registre de Societats mercantils que és de **957,77€** per les societats limitades i de **1.394,76€** per les societats anònimes. Per la resta d'anys, la quota anual a satisfer, si la societat no està inscrita en el Registre de Comerç i Indústria, és de **801,70 €** per les societats limitades i de **881,30 €** per les societats anònimes. I si la societat també està inscrita en el Registre de Comerç i Indústria només ha de pagar la quota del Registre de Comerç i Indústria que és de **201,80 €**

Els subjectes passius inscrits en el Registre de Professionals Titulats, Col·legis i Associacions Professionals han de satisfer una quota de **401,70 €** per cada professió titulada autoritzada.

2. IMPOSICIÓ INDIRECTA

Impost general indirecte (IGI)

És un tribut de naturalesa indirecta que grava el consum mitjançant la tributació dels lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzades per empresaris o professionals, així com de les importacions de béns.

El tipus de gravamen general és d'un 4,5%. S'aplica un tipus de gravamen superreduït del 0%, un de reduït de l'1%, un tipus especial del 2,5% per a determinades operacions previstes per la Llei i un tipus incrementat del 9,5% per a les operacions prestades per serveis bancaris i financers.

3. IMPOSICIÓ DIRECTA

3.1 Impost sobre societats

L'impost sobre societats és un tribut de caràcter directe i naturalesa personal que grava la renda de les persones jurídiques d'acord amb les normes establertes a la Llei reguladora.

El període impositiu coincideix amb l'exercici econòmic de l'entitat, i no pot excedir dotze mesos. En el cas que l'exercici social sigui superior, el període finalitza al cap de dotze mesos.

La base de tributació es calcula corregint el resultat comptable. El tipus general de gravamen és del 10%. La quota de tributació és la quantitat resultant d'aplicar el tipus de gravamen a la base de tributació. S'aplica una imposició reduïda a les societats que realitzen explotació internacional d'intangibles, les que intervenen en el comerç internacional i les que fan la gestió i inversió financera intragrup. S'elimina la doble imposició interna i internacional sobre participacions en beneficis d'altres entitats i s'estableixen deduccions per doble imposició, per creació de llocs de treball i per inversió.

Al setembre els obligats tributaris han d'efectuar un pagament a compte de la liquidació corresponent al període impositiu que estigui en curs l'1 de setembre.

Els obligats tributaris de l'impost sobre societats han de disposar d'un número de registre tributari, que han de sol·licitar en el cas que encara no el tinguin com a obligats tributaris dels impostos indirectes.

Per als obligats tributaris d'aquest impost que es constitueixin com a nous empresaris d'una nova activitat empresarial o professional i que tinguin uns ingressos inferiors a 100.000 euros, el tipus de gravamen aplicable durant els tres primers anys d'activitat és el següent:

- a) El 5% per a la part de la base de tributació compresa entre 0 i 50.000 euros.
- b) El 10% per a la base de tributació restant.

Aquesta bonificació fiscal no es podrà aplicar als obligats tributaris que facin o hagin fet algun tipus d'activitat, tant de forma directa com a través d'una societat.

3.2 Impost sobre la renda de les persones físiques

És un tribut de caràcter directe i naturalesa personal que grava la renda obtinguda per les persones físiques en funció de la seva quantia i de les seves circumstàncies personals i familiars. L'impost grava la renda de l'obligat tributari, entesa com la totalitat de les seves rendes i guanys i pèrdues de capital, amb independència del lloc on s'hagin produït i sigui on sigui la residència del pagador.

Es consideren residents fiscals en territori andorrà les persones físiques en les quals es doni qualsevol de les circumstàncies següents:

- Que romangui més de 183 dies durant l'any natural en territori andorrà. Per determinar aquest període es computen les absències esporàdiques, excepte que l'obligat tributari acrediti la seva residència fiscal en un altre país.
- Que radiqui a Andorra el nucli principal o la base de les seves activitats o interessos econòmics de manera directa o indirecta.

No es consideren residents fiscals en territori andorrà els treballadors que diàriament es desplacen al Principat des d'Espanya o França i que han estat contractats per empreses residents fiscals en territori andorrà o establiments permanents de societats estrangeres en territori andorrà.

El domicili fiscal dels obligats tributaris residents fiscals en territori andorrà és el que deriva d'aplicar les regles previstes a la normativa reguladora de les bases de l'ordenament tributari. Per tal de determinar les bases de tributació i de liquidació i el càlcul de l'impost, la renda es classifica en renda general i renda de l'estalvi.

Formen la renda general: les rendes del treball, les rendes procedents d'activitats econòmiques i les rendes del capital immobiliari. I formen la renda de l'estalvi: les rendes del capital mobiliari i els guanys i les pèrdues de capital.

Les rendes netes s'obtenen per la diferència entre els ingressos computables i les despeses deduïbles. Els guanys i les pèrdues de capital es determinen, amb caràcter general, per la diferència entre els valors de transmissió i adquisició.

S'integren i compensen les diverses rendes segons el seu origen i la seva classificació com a renda general o de l'estalvi.

El resultat d'aquestes operacions determina la base de tributació general i de l'estalvi.

La base de liquidació general és el resultat de minorar el saldo positiu de la base de tributació general en l'import de les reduccions previstes a la Llei (reduccions personals i familiars, reducció per inversió en habitatge habitual i reduccions per aportacions a instruments de previsió social i pensions compensatòries).

La base de liquidació de l'estalvi es determina mitjançant la minoració del saldo positiu de la base de tributació de l'estalvi en l'import de la reducció prevista a la Llei (reducció per mínim exempt).

El tipus general de gravamen és del 10%. La quota de tributació és el sumatori dels imports resultants d'aplicar el tipus de gravamen sobre els saldos positius de les bases de liquidació general i de l'estalvi, respectivament.

La quota de liquidació és el resultat de reduir la quota de tributació en l'import de la bonificació que preveu la Llei i en l'import que resulti d'aplicar les deduccions previstes a la Llei (deduccions per eliminar la doble imposició interna, deducció per eliminar la doble imposició internacional i deducció per creació de llocs de treball i per inversions).

L'obligat tributari que hagi obtingut rendes del treball, rendes derivades d'activitats econòmiques o rendes del capital immobiliari es dedueix de la quota de tributació una bonificació del 50 per cent de la quantitat que resulti d'aplicar el tipus de gravamen de l'impost sobre l'import de la base de tributació general de l'obligat tributari, minorada en la quantitat de 24.000 euros corresponents a la reducció prevista a la Llei. Aquesta bonificació no pot excedir la quantitat de 800 euros.

L'obligat tributari ha de presentar i subscriure la declaració entre l'1 d'abril i el 30 de setembre de l'exercici posterior a la finalització del període impositiu.

No obstant això, no estan obligats a presentar la declaració els obligats tributaris que únicament obtinguin rendes procedents d'alguna o de totes les fonts següents: rendes del treball, rendes del capital mobiliari i les rendes exemptes. Estan obligats en tot cas a presentar i subscriure la declaració els obligats tributaris que hagin percebut rendes del treball o rendes del capital mobiliari que no hagin estat sotmeses a l'obligació d'efectuar pagaments a compte d'acord amb el que estableix la llei.

3.3 Impost sobre la renda dels no-residents fiscals

L'impost sobre la renda dels no-residents fiscals és un tribut de caràcter directe que grava la renda obtinguda en el territori del Principat d'Andorra per les persones físiques o jurídiques no-residents fiscals en aquest territori.

Són obligats tributaris d'aquest impost les persones físiques i les persones jurídiques no-residents fiscals al Principat d'Andorra que obtinguin rendes que, d'acord amb aquesta Llei, es consideren generades en aquest territori.

Responen solidàriament del deute tributari:

- a) el pagador dels rendiments meritats en favor dels obligats tributaris que operin sense mediació d'establiment permanent, o
- b) el dipositari, el mandatari o el gestor dels béns o dels drets dels obligats tributaris que operin sense mediació d'establiment permanent.

Els obligats tributaris no-residents fiscals estan obligats a nomenar una persona física o jurídica amb residència a Andorra, perquè els representi davant el ministeri encarregat de les finances en relació amb les seves obligacions per aquest impost quan obtinguin rendes mitjançant establiment permanent o quan ho requereixi el ministeri encarregat de les finances.

Per a les rendes obtingudes per obligats tributaris no-residents fiscals mitjançant un establiment permanent, el tipus de gravamen és del 10%. Hi ha deduccions a la quota de tributació. El període impositiu ha de coincidir amb l'exercici econòmic declarat per l'establiment permanent, sense que pugui excedir els 12 mesos.

Per a les rendes obtingudes per obligats tributaris no-residents fiscals sense mediació d'establiment permanent, el tipus de gravamen amb caràcter general és del 10%; quan es tracti de rendiments derivats d'operacions de reassurance, l'1,5%, i quan es tracti de rendes satisfetes en concepte de cànon, el 5%.

Estan exempts de l'impost, entre d'altres: les rendes del treball, les rendes del capital mobiliari, els guanys procedents d'accions o participacions de societats andorranes (sempre que la participació no sigui superior al 25% del capital) i els derivats de la transmissió de les accions o les participacions en organismes d'inversió col·lectiva.

L'impost es merita:

- Si es tracta de rendiments, quan resultin exigibles o en la data del cobrament si aquesta data és anterior.
- Si es tracta de guanys patrimonials, quan tingui lloc l'alteració patrimonial o la transmissió.
- En la resta de casos, quan siguin exigibles les rendes corresponents.

B. IMPOSTOS I TAXES COMUNALS

1. IMPOST DE RADICACIÓ D'ACTIVITATS COMERCIALS, EMPRESARIALS I PROFESSIONALS

L'impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals és un impost comunal que grava l'exercici d'una activitat comercial, empresarial o professional realitzada en el territori d'una parròquia. L'obligació tributària recau sobre la persona (física o jurídica) que sigui titular de la resolució administrativa que autoritza l'exercici d'activitats econòmiques, comercials, empresarials o professionals.

Els comuns graven aquesta activitat tenint en compte el tipus d'activitat, la localització del negoci i la superfície de l'establiment.

2. TAXA PER DRETS DE RADICACIÓ

És una taxa comunal que grava l'autorització de radicació d'un comerç, indústria o exercici d'una activitat professional al terme de la parròquia i/ o el canvi de radicació o de titular administratiu. L'import de la taxa varia segons la parròquia de què es tracti.

3. TAXES PER PRESTACIÓ DE SERVEIS EN CONCEPTE D'ENLLUMENAT PÚBLIC, HIGIENE PÚBLICA, ETC

Les persones titulars d'una autorització de radicació d'una activitat comercial, empresarial o professional han de pagar unes taxes parroquials anuals per aquests serveis que varien segons el comú de què es tracti. Generalment és un percentatge de la taxa d'autorització de radicació d'un comerç.

IV. RÈGIM SOCIAL I PERMÍS DE TREBALL

L'afiliació a la Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS) és obligatòria per a tots els treballadors assalariats, assimilats i per als treballadors que realitzen una activitat per compte propi. La cotització dels assegurats assalariats i assimilats comporta una càrrega del 5'5% per a l'assalariat i del 14'5% per a l'empresari. En els supòsits que, de conformitat amb la llei, només cotitzin a la branca general, comporta una càrrega del 3% per a l'assalariat i del 7% per a l'empresari.

Per als treballadors per compte propi comporta una càrrega del 20% del salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de persones assalariades a la CASS de l'any natural immediatament anterior. En els supòsits que, de conformitat amb la llei, només cotitzin a la branca general, el percentatge de cotització és del 10% del salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de persones assalariades a la CASS de l'any natural immediatament anterior.

Tot estranger que treballa al Principat ha de gaudir d'un permís de treball. Un cop contractat per una empresa nacional, aquesta ha de tramitar davant el Ministeri d'Interior el corresponent permís. La concessió dels permisos per part del Ministeri està condicionada a una quota.

ENLLAÇOS D'INTERÈS:

www.tramits.ad
www.impostos.ad
www.treball.ad
www.cass.ad
www.immigracio.ad
www.sape.ad
www.ccis.ad

Nota: La informació que conté aquest document té un caràcter merament informatiu i no constitueix cap base legal.

Data d'actualització del document: 04/03/2015